

BUDA - PESTA

19 Iunie st. v.
1 Iuliu st. n.

Va esi duminec'a.

Redact. : strad'a Havas nr. 1.

Nr. 25.

ANULU XIII
1877.

Pretiuu pe unu anu 10 fl.
Pe 1/2 de anu 5 fl. ; pe 1/4 de
anu 2 fl. 70 cr.
Pentru Romaní'a 2 galbeni.

Cursu elementaru de istori'a literaturii române.

Partea întâia.

Notiuni preliminare.

Sectiunea I.

Introducere.

Istori'a literaturii este o dare de séma esacta despre nascerea, progressulu, perfectiunea, decadinti'a si reinnoirea literelor, sciintielor si artilor. Ea trebuie sè infatisieze totu-de-una unu tablou de totu ce s'a produsu mai placutu, mai mare si mai folositoru, in deosebite secole.

Literatur'a in generalu este cunoscinti'a adâncă a regulelor diverselor genuri de compositiuni literarie, in prosa séu in versuri.

In intielesu mai largu literatur'a este espressionea societãtii.

In intielesu mai restrinsu cuvântulu „literatura“ pôte avé dóue intielesuri deosebite :

Mai întâiu acestu nume se dà unei colecțiuni de opere literarie, si atunci literatur'a este o adunare de modele ce se gasescu in autorii antichi si moderni ; in acestu intielesu ea se dice : literetura sacra séu literetura profana, literetura greca, literatur'a seculului lui Augustu, spre a se distinge principalele opere ale unei epoce, ale unei tieri.

In intielesulu alu doile literatur'a este

considerata cá unu obiectu de invetiatura, si se pôte definí : artea de a judecá operile de spiritu si de a compune insusi.

Literile constau in artea de a scríe si a vorbí cu gustu, si in modulu de a captivá pe acei ce ne cetescu séu ne asculta ; cu alte cuvinte, literile sunt espressionea frumosulu prin cuvinte scrise séu vorbite.

Nu trebuie inse sè confundâmu literile cu semnele cuvântulu. Literile sunt semnele cuvântulu, precum cuvântulu este semnulu ideiloru nóstre, si gramatic'a care este primulu gradu alu cunóscerii literilor nu este decâtu artea de a esprimá cugetele intr'unu modu spre a fi intielesi, urmându regulele si usulu limbei.

Se pôte inse cá sè vorbimu corectu si sè fimu intielesi, dara fara cá sè placa celor ce ne asculta si fara cá sè-i facemu a iubi binele ce le presintâmu ; asiá dara numai literile se bucura de acestu din urma triumfu.

Tóte operile de spiritu se rapórta la trei obiecte principale : la adeveru, la bine si frumosu. Adeverulu este obiectulu sciintiei ; moral'a se adauge spre a aretá binele ; ér literatur'a se aplica in specialu a cautá frumosulu,

fara a-lu puté totusi separá de adevéru si de bine.

Spre a influințiá a supra ómenilor si spre a-i face sè cugete si sè voiésca cá noi, trebue fara indoiéla a le aretá adevéru si binele. Adevéru pentru a obtiné unirea inteligintiei lor, binele pentru a determiná vointi'a lor. Dara afara de aceste dóue datorii, cari convinu atátu metafisicului, câtu si moralistului, literele trebuiescu a se raportá la tóte celelalte facultáti ale omului, a-lu impresioná prin simtiuri, cá sè vorbésca cu tóta imaginatiunea si sensibilitatea.

Frumosulu este aceea ce in natura séu in arte ne farmeca, subjuga inteliginti'a, impresionéza a supra imaginatiunii si captiva ânim'a.

Frumosulu, a disu Platon, este splendórea adevéru. In faptu adevéru aretatu in tóte rapórtele sale si sub tóte feciele sale, adevéru aretatu la tóte facultáti ale omului si manifestatu cu tóte perfectiunile sale, acest'a este adevéru in tóta stralucirea sa, acést'a este splendórea adevéru.

Scopulu literelor este de a perfectioná omulu cu tóte facultáti ale sale. A restabilí in inteliginti'a si vointi'a sa imaginea asemenárii divine prin privirea si iubirea frumosului, a innaltiá mai multu superioritatea sa a supra tuturor creaturelor, cari ilu incungiura si pe cari Ddieu le-a supusu lui, a comunicá altora acést'a asemenare divina prin espressiunea si iubirea frumosului, in fine a face pe omu mai omu : acest'a este scopulu tuturor scrierilor, acest'a este chiar si scopulu omului. De ací literele cu dreptu cuvêntu se numescu humanitate, sciintie humane, humaniores litterae.

Cultur'a literelor este dara unu studiu seriosu si folositoru ; ele purifica gustulu, devólta inteliginti'a, innavutiescu memori'a, in-frumsetiéza si perfectionéza tóte facultáti. Acel'a ce le cultivéza, nu cugeta a se innaltiá pe sine insusi, ci a innaltiá pe altii la cea mai inalta perfectiune, càci altu cum ar fi numai unu oratoru copilarescu si frivolu si nu ar meritá a fi admisu in sanctuarulu literelor.

Facultáti literarie.

Toti ómenii posedu mai multu séu mai putinu in inteliginti'a si in ânim'a lor facultatea de a simti si a aprecí frumosulu.

Cu tóte aceste pentru a-lu simti si a-lu represintá in modulu de a-lu face iubitu altora, trebue a reuní mai multu decâtu de ordinariu óre-cari facultáti ale spiritului.

Facultáti cele mai folositóre pentru cultur'a literelor sunt : geniulu, talentulu, spiritulu, sensibilitatea, imaginatiunea, memori'a, judecat'a si gustulu.

Geniulu este o superioritate a inteligintiei umane, prin care elu se face capabilu a creá ceva mare, estraordinaru, séu a aretá prin compuneri originale raporturi nóue între obiecte.

Talentulu este o dispositiune obicinuita a combiná cu abilitate mijlócele ordinare si a reusi in aceea ce intreprinde. In literatura consta in a dá subiectel ce tractéza si ideilor ce esprime, o forma ce artea apróba si gustului i place.

Intre talentu si geniu sunt mai multe diferentie. Geniulu este unu feliu de inspiratiune frequenta, dara trecatóre ; dupa cum dice Bossuet, o iluminatiune repede, care stralucesce si dispore cu incetulu. Talentulu este o deprindere obicinuita si permanenta, care consta in o esacta aruncare de ochiu, in eleganta si stralucire, la cari se mai recere si o vointia flesibila, abila si pacienta.

Secretulu geniului este creatiunea si inventiunea. Numele acestu frumosu se dá numai aceluia, care creéza séu produce ceva originalu, descopere raporturi cari n'au fostu semnalate, si gasesee mijlóce cari nici nu se presumpuneau.

Talentulu din contra nu descopere celu ântâiu si prin sine insusi, elu verifica ceea ce geniulu a descoperitu, elu indeplinesce si perfectionéza detaiurile ce geniulu a neglijatu, elu spicuesce pe urmele geniului si compune o coróna de flori, cari au fostu scapate de privirile sale, séu pe cari elu a despretiuitu de a le culege.

Este geniu pentru resboiu, pentru politica, pentru arte si pentru sciintie ; dara numele de geniu se dá numai unui barbatu fórt superioru. Despre Demostene dice P. de Boylesve, cà are mai multu geniu decâtu talentu, éra despre Cicero cà are mai multu talentu decâtu geniu. Bossuet prin geniu ne innaltia si uimesce ; Massilon prin talentu ne incânta si petrunde. Talentulu politicu a lui Filipu prepara calea geniului lui Alesandru. Talentulu atátu de stralucitoru alu lui Pompeiu se invinge de fulguratorulu geniu alu lui Cesare.

Spiritulu, dice M. Pérennès, este cea sagacitate a inteligintiei, care impresionéza a supra obiectelor prin rapórtele delicate si secrete si cari se manifesta in discursuri prin finéti'a cugetárii si intorseturi ingeniose a es-

presiunii. Spiritulu, adauge Nissard, este unu daru incântatoru, celu d'ântâiu dupa genú.

✓ Sensibilitatea este o dispositiune naturala a âniei de a primí într'unu modu usioru si a comunicá altora diferitele impressiuni de bucuría si de tristétia, de durere si de pietate. Acésta este facultatea de a emotioná si de a transmite emotiunea. Déca cineva nu posede sensibilitatea, este secu si rece. Cu ea se pertrunde ânim'a in adâncimile sale, ea o misca si domina.

✓ Imaginatiunea este acea facultate a sufletului, care ne represinta obiectele sub forma de tablou cu tóte circumstantiele lor interesante. Prin imaginatiune cugetarea se coloreza, se infrumsetieza, se animeza, si asiá se face accesibila simtiurilor. Prin ea poetulu imbraca forme palpabile si corporale, fiintie invisibile, absente séu chiar fantastice.

✓ Memori'a este facultatea de a impresioná iute si a rechamá fidelu cuvintele si lucrurile cari au fostu prezentate spiritului. Fara memoria este imposibilu a esclá in litere. Ea reamintesce preceptele dictate de gustu si de operile scriitorilor mari; ea dá geniului, imaginatiunii si sensibilitáti, materi'a si nutremântulu ce le este necesariu.

✓ Judecat'a este o facultate prin care inteliginti'a compara obiectele si distinge adeverulu de frumosu. Asiá când se examineza déca bunetatea convine lui Ddieu, si cá sè afirme acés't'a convinientia, este judecat'a care prevede unu raportu între Ddieu si bunetate. Si fiindu cá adeverulu este fundamentulu si isvorulu a ori ce frumsetia literara: este evidentu, cá judecat'a este necesara in cultur'a literelor. Unu omu fara judecata nu va puté nici odata a legá conveniabilu ideile, a cugetá adeveratu si a lucrá cuvînciosu.

Gustulu, dice Rolin, pe care l'amu puté definí simtiementulu convenientielor, este facultatea de a cunosce într'unu modu delicatu, víu, lamuritu si precisu, frumseti'a, veritatea si justeti'a cugetàrilor si espressiunilor ce intra într'unu discursu. Gustulu servesce spre a regulá si a conservá ceea ce produce talentulu si geniulu.

✓ Gustulu apartíne de odata judecatei, imaginatiunii si sensibilitáti; inse sensibilitatea este care domina si prevaléza; trebue a avé sufletu pentru a avé gustu, dice Vauvenargues. Judecat'a se multiesce a aprobá séu a condamná, dara gustulu se bucura si suferé. Elu este pentru judecata ceea ce e onórea pentru

probitate; legile sale sunt delicate, misteriose si sacre.

Gustulu este o facultate inerinte a spiritului umanu, intocmai cá priceperea si ratiunea. Toti ómenii, dice Cicero, prin unu simtiementu secretu si fara a cunosce regulele artii, distingu ceea ce este bunu si ceea ce este defectuosu in lucrulu unui artistu, si déca judeca sanetosu meritulu unui tablou, ei sunt mai buni judecatori inca in ceea ce privesce cuvintele, numerulu si vocea, adeca in aceea ce forméza pe scriitoru si oratoru.

Natur'a avú grige a distribuí inegalu darurile sale, si precum sunt spirite bizare, cari nu vedu nici odata obiectele decátu din unu falsu punctu de vedere, asiá sunt gusturi depravate, cari iau pentru frumosu ceea ce nu-i decátu in aparintia séu imaginatu. Unu omu sanetosu si bine desvoltatu afla gustu in mancári bune si sanetóse. In arte bunulu gustu se racunosce in iubirea simplului si naturalului. Acel'a are unu gustu uritu, care iubescé ornamentele pretiose si afectate, care cauta a-si bate jocu, a fi bizaru si monstruosu. De aci destingemu gustu bunu si gustu uritu.

Sunt divergintie si graduri diferite in gusturile diferitilor ómeni. Precum gustulu se compune din trei elemente: simtibilitatea, imaginatiunea si judecat'a, acel'a-si opu, dice unu criticu, judecatu de trei spirite, póte fi in diverse moduri si contradicatoru apreciatu, dupa cum mai ântâiu va fi atinsu de simtibilitatea celui d'ântâiu, de imaginatiunea celui de alu doile si de judecat'a celui de alu treile. Boileau si Racine au avutu acel'a-si gustu, dara nu totu acela-si simtiementu. Boileau judecá cá Racine, dara nu simtiá cá Racine.

Cele dóue caractere mai principale ale unui gustu alesu sunt delicateti'a si puritatea. Cându sensibilitatea domina, cându unu omu intrunesce o ânima buna cu unu spiritu dreptu, se va distinge prin delicateti'a gustului seu. Elu va deosebí cele mai mici nuancie, elu va zarí frumsetiele mai putinu aparente, cá petele cele mai usióre.

Din contra, déca judecat'a si ratiunea domina cealalte facultáti, atunci gustulu se distinge prin puritate. Omu de unu gustu puru este acel'a, care nu se va lasá nici odata a fi insielatu prin frumsetia falsa, elu stima cu justetia si compara cu dreptate frumsetiele diverselor geniuri de scrieri, elu isi dá contu de placerea ce incérca, si acés't'a placere este totu de-una in proportiune cu meritulu operei.

Delicateti'a are asiá dara isvorulu seu in

ânama, puritatea in ratiune. Longin posedea
mai multa delicatetia, Aristotele mai multa
puritate.

(Va urmá.)

George Popescu.

FLUERULU CIOBANULUI.

Sórele se ridicase
Mândru si stralucitoru ;
Câmpulu se redesteptase,
Zefirulu sufá usioru.
La o parte, pe câmpia,
Sub unu arbóre siedîndu,
Stá plângéndu cu duiosia
Unu ciobanu tîneru si bléndu,
Lânga elu in bucatiele,
Josu pe iarba asiediatu,
Printre mândre floricele,
Stá unu fluferu sfarâmatu.

„De ce plângi atât de tare
Si suspini cu-atât'a doru?“
Ilu intréba cu mirare
Unu drumetiu mai simtîtoru.
„Turm'a ti-e bolnavióra? . . .
Ti-a muritu vr'unu mielusielu? . . .
Ori stá vr'unulu cá sè móra? . . .
Spune-mi draga ciobanelu.“
„Nu“, c'o voce intristata,
Elu respunse 'nduosiatu,
Ér cu mân'a i aréta
Fluerulu celu sfarâmatu!

„Turm'a mea e sanetósa,
Nici unu mielu nu mi-a muritu,
Dar viéti'a mea frumósa,
De aséra s'a cernitu.
Turcii carii ne apasa
Pustiindu acestu paméntu,
Au intratu la mine 'n casa,
Poruncindu-mi sè le cântu!
Le-am respunsu, c'a mea cântare
La pagâni n'am inchinatu
Si atuncea cu turbare
Fluerulu mi-a sfarâmatu?“

Dice, si armarnicu plânge
Intristatulu ciobanelu,
Dar drumetiulu, mân'a-i stringe
Si-i vorbesce lui ast-felu :
„Vin cu mine la ostire
De-ti resbuna fetulu meu,
Câci pré multi in nesimtire
Suferu inca jugulu greu!“
Ciobanelulu lu-atînta
Si indata l'a urmatu,
Schimbându ast-felu pe o flinta
Fluerulu celu sfarâmatu!

Inse, lucru de mirare :
Ori pe unde ei trecéu,
Sè-i urmedie micu si mare
Dându navala sè 'ntrecéu!

Strabaténdu câmpii si cóste,
Déluri, vâi si ape vii,
Cându ajunsera la óste
Erau cinci-spre-diece mii!
Lupt'a dându-se indata,
Turculu fuge spaimântatu :
Dintr'unu fluferu sfarâmatu
Ast-felu tiér'a fu scapata.

Bucuresci.

Al. A. Macedonschi.

SECRETELE CASTELULUI.

— Romanu, de XAVIER de MONTÉPIN. —

(Urmare.)

Elu lu-insciintiá, cá deslegarea afacerii sale a
datu de óre-cari pedece, pe cari le va puté delaturá
mai incetu si cu mai multa greutate, decátu cum a
speratu la inceputu.

Óre-cari lucruri pareau adeverate si in totu ca-
sulu pretestulu erá verosimilu ; dar epistolele conte-
lui oferiau unu ce misteriosu, care pe Saint-Maixent
ilu neliniscia.

— Acolo se petrece, — si-dise elu, — unu ce
neesplicabilu. Acésta remanere la Paris atât de pre-
lungita trebue sè aiba unu altu motivu afara de acel'a
intonatu de contele. Se pregatesce unu evenimentu.
Potu óre sè me bucuru séu sè me intristezu? Cine mi-
va dá chei'a acestei probleme?

Marquisulu si-punea adese ori intrebâri de aces-
te, si naturalminte nu putea sè respunda la ele.
De odata cuventulu enigmei i plesni prin minte
cá fulgerulu.

Cam la dóue luni si jumetate dupa departarea
contelui si a sociei sale, Saint-Maixent ciná singuru
cu Olimpia, si orologiulu aretá nóue óre.

Gentilomulu si marquis'a, nelinisciti unulu cá
altulu si dominati de o presimtire neplacuta, faceau
putina onóre mancârilor ce se pusera inaintea loru
pe mésa, si se absorbiau in cugetele loru, neschim-
bandu nici unu cuventu.

Unu sgomotu neasteptatu facú sè tresara óspetii
tacuti.

La grathí'a castelului cine-va tragea cu nerab-
dare clopotielulu, si sunetele innoinde ale clopotielu-
lui anunciau sosirea unui óspe pré nerabdatoru séu
pré importantu.

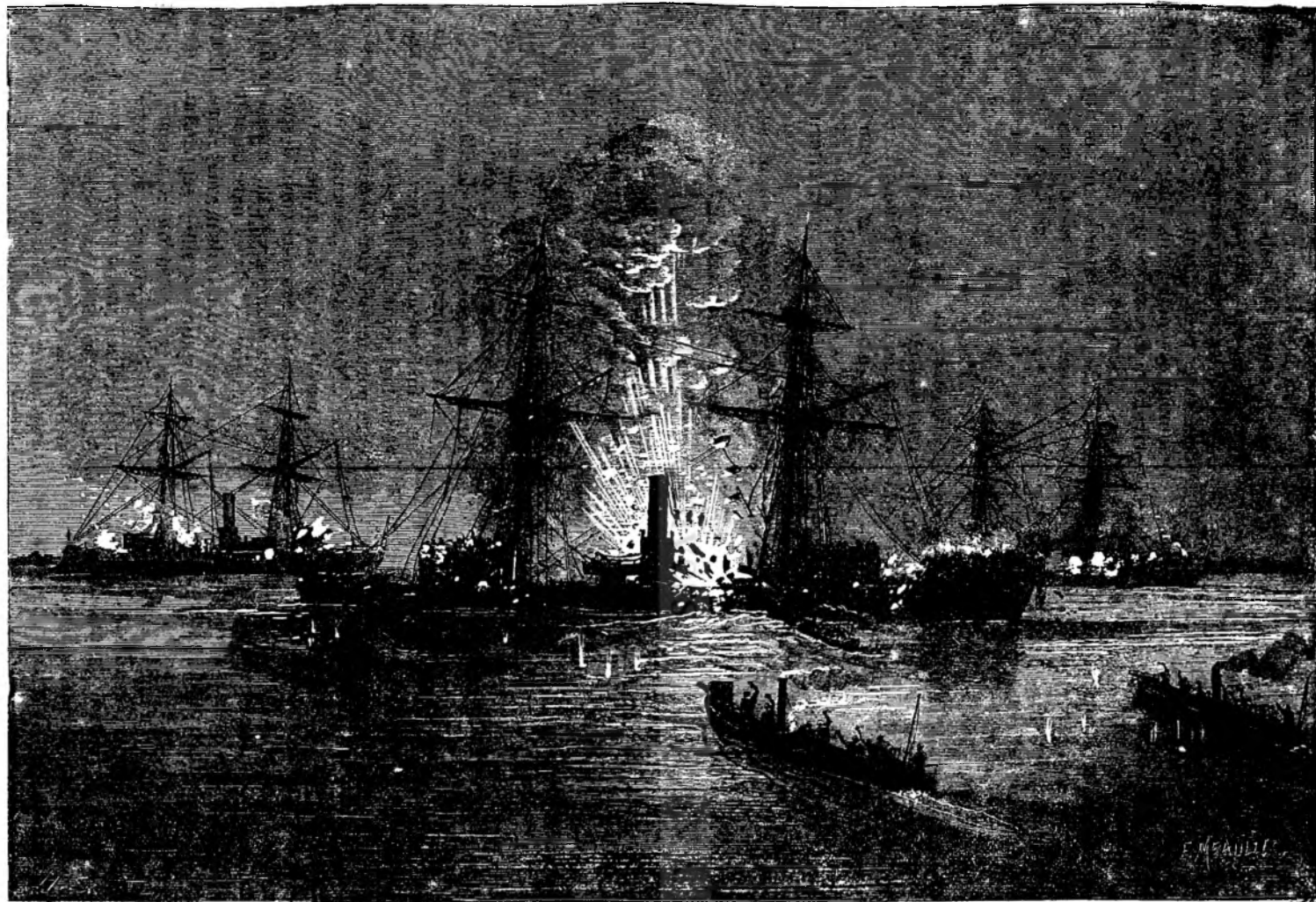
Cine putea sè fía acelu óspe?

Saint-Maixent simtí unu fioru trecéndu prin
totu corpulu seu. Elu se affá inca totu sub lovitur'a
urmaririloru pentru criminalitate, indreptate in contra
lui prin locu-tiitorulu civilu alu provinciei Auvergne;
regele n'a acordatu inca scrissóra de remissione;
marquisulu putea sè se téma, mai alesu in absinti'a con-
telui Rahon. Dóra in momentul acesta unu escadronu
de gendarmi voiesce sè petruna in castelu . . .

Pana candu aceste reflessiuni de auguru reu se
urmau reu in spiritulu gentilomului, timpu mai pu-
tinu decátu ni-a trebuitu a-lu descrie, clopotielulu
grathíei suná si mai tare.

— Ce-i ast'a? — sioptí frumós'a Olimpia cu o
nelinisce nervósa.

Saint-Maixent, ascundiendu cátu putú de bine
tulburarea sa interióra, din cauza cá doi servitori

Explosiunea monitorului turcescu „Seif.“

serviau la mésa, se sculà si se apropià la un'a din feresti.

Elu vediù, prin intunericu, a lampa indreptandu-se catra grathia, apoi sgomotulu unui calu viindu in galopu si mergèndu in curtea de onóre.

Trecura câte-va secunde, apoi se facù unu sgomotu mare, unu sgomotu de bucuria, nu mai erà cu putintia sè se insiele, se formá din vocile mai tuturu servitoriloru din castelu.

Saint-Maixent incetá d'a-si mai teme libertatea, dar se simtiea intrigatu din ce in ce mai multu.

— Lorain, — disè elu unuia din servitori, — cobóra-te in bucataria si vedi ce se intempla acolo ?

Lorain avù timpu sè deschida usi'a, inse nu sè implinésca si a dóu'a parte a ordinului primitu.

Intendantu, cocieri, servitori de odaia, bucatari, servitori din grajduri, ómeni din curtea de josu si din gradina, cu ceptie mari de livrea si cucte modeste, cameriste cochete si spelatóre de vase, facèndu o grupa compacta si strigèndu, implura galeri'a si facura invasiune in sal'a de mancare.

In fruntea acestei grupe viniá unu curieru cu livre'a Rahon, cu caltiuni mari, cu pinteni, plinu de tina din capu pana 'n picio're, dar cu o fatia mai falósa si mai cuceritóre decátu unu generalu.

In man'a stanga curierulu acest'a tinea sbiciulu si peler'a sa; cu man'a drepta tinea a supra capului seu o epistola sigilata cu céra rosia.

— Buna noutate, domnule marquis ! mare noutate ! — incepù a strigá elu calcandu tóta etichet'a, trecèndu pragulu salei de mancare.

Corulu servitoriloru repeti cá unu echo :

— Mare noutate ! buna noutate !

Saint-Maixent si-increti fruntea si fati'a lui luá o iritatiune nervósa.

— Ce va sè dica ast'a ? — intrebá elu cu voce tare. De candu ve permiteti a vini fara sè fiti chiamati, cá sè asurditi pe dómn'a marquisa prin strigatele vóstre ? Iute, carati-ve de aice, nimernici ! de parte de aice, toti ! Mergeti, ve poruncescu, si curierulu sè remana singuru !

Servitori si cameriste, si nenea Lactance insusi, muti, confusi si cu capetele plecate, incepura a se retrage.

Spre profund'a mirare a lui Saint-Maixent, curierulu i oprí prin o miscare.

— Domnulu marquis va binevoi a me escusá, — disè elu, — dar aceea e vointi'a formala a dlui conte Rahon, domnulu meu — (elu accentuá aceste cuvinte), — cá toti ómenii bravi din cas'a sa sè fia de fatia la cetirea epistolei ce aducu din partea lui dlui marquis.

Nu i se putea raspunde nimica. Annibal, de si erá departe, totusi elu erá in realitate, singurulu domnu. Candu elu ordoná, trebuia ascultat.

— Fiindu cá acést'a e dorinti'a verului meu, — respunse Saint-Maixent intaritandu-si pe buze unu grimasu de surisu, — ómenii acestia bravi sè remana.

— Traiésca domnulu conte ! traiésca dómn'a contessa ! traiésca bunii nostrii domni ! — strigara servitorii incantati.

— Si acuma, dà-mi epistol'a aceea ! — reluá marquisulu.

V.

Epistol'a contelui.

Curierulu continuandu in bucuri'a sa a despretiú etichet'a indatinata, séu dóra nesciindu-o, grabi a intinde marquisului epistol'a, in locu de a o presintá pe o tassa de argintu, ceea ce facù pe servitori sè faca din umeri.

Saint-Maixent rupse sigilulu si desfacù cver-t'a, percurse cu ochii scrisórea, fara sè se manifeste pe fati'a-i cea mai mica schimbare, si in fine ceti cu voce inalta sirele urmatóre, cari se recomandau multu mai tare prin intentiune decátu prin stilu, fiindu-cá domni cei mari din timpulu acela nu erau de feliu rivalii marquisei Sévigné :

„Scumpe vere,

„Nu voiú întârdiá mai multu a-ti impartesi ne-spus'a mea bucuria ce-mi tramite ceriulu, si voiescu cá toti ómenii din cas'a mea, toti acei servitori devotati si fideli cari pórtá din tata in fiu, de seculi, livrea de Rahon, sè afe de odata cu dta scirea cea buna.

„Pregatesce-te a trasari de suprindere si de veselia, cáci nu me indoiescu de afectiunea dtale, precum dta nu trebue sè te indoiescu de a mea ! Minunea ce am cerutu de la Dumnedieu, pe care inse n'am mai speratu-o, se realiséza ! Numele Rahon nu va peri ! Contess'a, dupa patru-spre-diece ani de unire stérpa, mi'va doná unu mostenitoru, si acestu mostenitoru va fi unu fiu, sum siguru ! Celu din inaltime binevoindu sè-mi acórdre cea mai mare dintre tóte favorurile sale, nu se va margini in protectiunea sa tutelara intinsa visibilu a supra familiei mele; nu va lasá sè se stinga o rasa ilustra de ómeni buni si de crestini sinceri; mi-va permite sè innaltiu unu urmatoru barbatescu si de a sustiné prin elu credintiele si virtutile stramosiloru sei . . .“

Aice epistol'a contelui Rahon fú intrerupta prin niste strigate adeverate de „sè traiasca“. Servitorii, cei mai multi sinceri devotati pentru domnulu loru, scósera aclamatiuni de cea mai mare bucuria, si strigau vivate resunatóre, cari sguduiau plafondulu in form'a de cupóla a salei de mâncare.

A se opune acestor manifestatiuni entusiastice, ar fi fostu o politica rea. Saint-Maixent lasá cá acea sè se mai continue câte-va secunde; apoi cu o miscare poruncitóre elu comandá tacere, si continuá :

„Nu de astadi, scumpe vere presupunu eu acést'a mare fericire, dar n'am cutediátu a crede, cu a totu mai vèrtosu a-ti vorbí despre ea, temendu-me sè nu-ti facu o bucuria falsa, careia ar fi urmatu indata desamagirea. Caderea pare cu atátu mai mare, cu câtu cineva cade din inaltime mai mare. Éta caus'a tacerii mele in timpu de siese septemâni. Déca astadi rupe tacerea, este cá indoiél'a nu mai e cu putintia si cá siguranti'a ocupa locul sperantiei. Cei mai renumiti medici din Paris, a caroru opinune forméza auctoritate, ne-au repetitu si de diece ori, cá domn'a Rahon se afla in stare binecuvantata, si toti sunt de aceea-si parere, afirmandu cá starea acést'a a ei se presinta sub aspectulu celu mai favorabilu.

„Dorescu cá inca de acuma toti cei din castelu sè iea parte la bucuri'a ce ne inunda, pe contess'a si pe mine.

(Va urmá)

S A L O N U :

Calindarulul septemanei.

Dumin.	19	1	E. 5 d. R. s. ap. Iuda Tad.
Luni	20	2	s. st. m. Metodiū, c. p. Calist.
Marti	21	3	ss. mm. Iulian, Afrodisiu, Terentiu.
Mercuri	22	4	s. st. m. Euseviu, s. m. Zinon.
Joi	23	5	ss. mm. Agripina, Aristocleu.
Vineri	24	6	Nascerea pr. Ioan Botezat.
Samb.	25	7	s. c. m. Fevronia, s. Orentiu, Firm.

CRONIC' A RESBOIULUI.

Damele române si resboiulu.

Damele române din Hatieg au adunatu oferte si bani pentru ostasii români raniti din Romani'a si pentru usurarea suferintelor acelora-si. Éta consemnarea :

Susana B. Popoviciu, 120 comprese de pândia, 50 triangule de pândia noua, 14 fasii de pândia noua, si 12 table vata, 30 fl. Dsiór'a Septimia Popoviciu 2 chile scame. Teresia Ratiu 12 table vata, 6 sterguri de pânză 1 Napoleon. Lucretia Borha nasc. Ratiu, 6 table vata, 6 fasii de lungime 4 m. 67 c. m., 6 triangule de pândia noua, 40 comprese si 25 deca grame scame, 10 fl. Maria Bersanu 6 fasii de chifon, 12 triangule si 14 comprese 5 fl. Ana Nandra 5 fl. Susana Ivascu, 6 fasii de pândia si 17 deca gr. scame 5 fl. Fira Munteanu 3 fl. Amalia Olteanu 5 fl. Sofia Popoviciu 5 fl. Amalia Florianu 5 fl. Susana Vladu 1 Napol. Fira Fagarasiu 8 fasii de pândia noua 5 fl. Fira Serafinu 10 fl. Elena Ciuciu 5 fl. Susana Romanu 10 fl. Ana Baiasiu 2 fl. Anetta Anchen 3 fl. Susana Novacu 68 d. gr. scame; ér in bani 3 fl. Elisa Popoviciu, 50 d. gr. scame, 3 fl. Mimi Todose 88 d. gr. scame 2 galb. Charlotte Ciuciu, 7 fasii de chifon, 43 d. gr. scame. Sofia Cismasiu, 7 d. gr. scame 2 fl. Maria Celegredeanu 3 fl. Elena Popu 3 fl. Susana Doboii 1 fl. Maria Doboii 2 fl. Maria Cornea 4 fl. Ioanu Streitiariu 1 fl. Maria Popescu 1 fl. Fira Popescu 1 fl. Maria Popescu 1 fl. Anica Serafinu 1 fl. Mina Ratiu 2 fl. Elena Celegredeanu 5 fl. Fira Viltu 2 fl. Ana Petroviciu, 10 camesi, 10 parechi ismene, 8 fasii de pândia, 6 table vata si 2 lepedec, 20 fl. Beniaminu Densusianu vicariu 5 fl. Susana Balasiu 50 d. gr. scame. Maria Nandra 8 fasii de pândia noua. Sum'a banilor : 168 fl. 2 Napoleon si 2 galbeni.

Dómnele române din Bucovina inca in lun'a lui maiu au inceputu sè face colecte in ajutorulu ranitilor români. Dómnele: Victoria Zotta, Eufrosina Hurmuzachi, Eufrosina Petrino, Maria Petrino, Pulcheria Stircea, Catinca Vasilco, Aglaia Vasilco, Anisia Mustazza, Olga Grigorcea, Elena Popovici si Natalia Hurmuzachi, au adressatu pe cale privata amiceilor si amicilor loru unu apelu in privinti'a acést'a. Ofertele se aduna de dn'a Natalia Hurmuzachi in Cernanti si de dn'a Elena Popovici in Sucéva. Pân' acuma dn'a Hurmuzachi a adunatu 2000 franci, dn'a Popovici 800 franci.

Dómnele din Ploesci au formatu unu comitetu in scopulu de a aduná ofrande in bani si obiecte di-

verse, spre a vini in ajutorulu soldatilor români. Comitétulu s'a compusu astfelu: Presiedinta: dn'a Zoe Scortieanu; Vice-presiedinte: Sevastia Radovici, Maria Starostescu; Membre: Olimpia Elefteriu, Ecaterina Sfetescu, Anna I. Ionescu, Sevastia Emilian, Cleopatra Marinigh, Vasilichia Irimiescu, Maria Prundaru, Maria Angelescu, Maria M. I. Georgescu, Alexandrina Radulescu, Elena Craciuneanu; Secretare: Paulina Protogheride, Eufrosina Stanculescu; Casiera Sevastia P. Tanasescu.

Membre ale societății, dómnele: Zoe Scortieanu, Maria Starostescu, Olimpia Elefteriu, Cleopatra Marinigh, Sevastia Emilian, Alexandrina Radulescu, Zoe Romanescu, Maria Angelescu, Corali Pandele, Elisa Trestianu, Elena Tomrovénu, Ecaterina Sfetescu, Eufrosina Stanculescu, Elena Starostescu, Anna I. Ionescu, Paulina Protogheride, Elena Grecescu, Caterina Paraschivescu, Maria Corvin, Vasilichia Irimiescu, Maria M. Georgescu, Elena Ionescu.

Comitétulu dómnelor din Tecuci publica rezultatulu contribuirilor de pân' acuma: Pe list'a dnei R. Coreschi s'au adunatu 183 lei 75, pe list'a dnei C. Neagu 57 lei, la dn'a E. Petrasiu 87 lei 75 bani, la dn'a Z. Sierbanescu 56 lei, la dn'a Maria Bonciu 43 lei, la dn'a Amelia P. Calimach 139 lei 70 bani, la dn'a P. Nicolau 19 lei, la dn'a Amelia Papadopol-Calimach 303 lei 15 bani, la dn'a E. Petrasiu 230 lei 25 bani, la dn'a R. Copeschi 97 lei 10 bani, la dn'a P. Nicolau 50 lei 75 bani, la dn'a Z. Sierbanescu 12 lei.

Comitétulu centralu de dame alu societății Crucii Rosie din Bucuresci, a datu sub presiedinti'a si innaltulu patronagiu alu Mariei Sale Dómnei, la 9/21 iunie, o serata musicala in gradin'a societății române de gimnastica si dare la semnu, in folosulu soldatilor raniti. Mari'a Sa Dómn'a a onoratu cu presinti'a se acésta serata.

Mai multe dómne din Braila, in frunte cu dnele Alexandrina Radu Mihaiu si Elisabeta Constantinu Djuvara, au cerutu patronagiulu Mariei Sale Dómnei pentru constituirea in Braila a unui comitetu de ajutore pentru raniti.

Damele române din Têrgoviste au formatu unu comitetu, oferindu presiedinti'a dnei Pia I. Brațeanu. Comitétulu s'a compusu asiá: Vicepresiedinte: Zoe Chiriazino, Smaranda Lerescu; cassiera Ecaterina C. Petrescu; secretare Eufrosina Petraru, Ana Vardalah n. I. Rusu. Cele-l-alte membre alese in comitetulu din Têrgoviste sunt: Lucretia Fusea, Ana Tanasescu, Polina Micu Rufso, Sofia Marculescu, Elena Radulescu, Maria Radescu, Maritia Simulescu, Maritia Strambénu, Eleonora Bagieru, Maria Penescu, Alexandrina Andronescu, Ecaterina Teodoru, Zoe Niculaescu, Profira Rusu, Zamfira Ionescu, Elena Iovitiu, Elena Grigorescu, Maritia Sierbanescu, Calipsa Negoescu, Eleonora V. Dimitrescu, Irina Bestelei, Rita B. Iónu, Maritia Parvulescu, Maritia Iliescu, Smaranda Garbinu, Eufrosina Grecianu, Domnica Necolaidi si Maritia Avramescu.

Dn'a Elena Polizu Miesiunescu din Islazu a facutu o subscriptiune pentru a se dá tutunu soldatilor din brigad'a de acolo. Antâiulu transportu, 2500 pachete, s'a si primitu.

Comitetulu centralu alu dómnelor din societatea „Crucea Rosia“, sub presiedinti'a Mariei Sa Dómnei, a datu la 11,23 juniu o represintatiune teatrala extraordinara in profitulu soldatilor raniti.

Colectante : Dn'a Pulcheria Nicu Moscu a adunatu 391 lei, dn'a Cecilia Stasescu 1161 lei 15 bani, dn'a Alesandrina Em. Gradisteanu 608 lei, dn'a Elena C. Cornescu 410 lei, dn'a Catharina A. Cantacuzino, dn'a Aglaia Cornea 1102 lei 50 bani, dn'a Maria T. Vacarescu 100 lei, dn'a Elena Budisteanu 241 lei, dn'a Elena S. Ferichidis 310 lei 45 bani, dn'a Elena Gr. Suti 999 lei 90 bani, dn'a Catinca Rosetti Balanescu 1234 lei 10 bani, dnele Amalia Ghenea si Natalia Mandrea 643 lei 80 bani, dn'a Artemisa Janovu 333 lei, dn'a Sevastia Cernatu 476 lei, dn'a Aglaia Moruzzi 1183 lei 75 bani.

Contribuitoare particulare : Dn'a Antipe N. Zerlendi, dn'a S. Fermu, dsiórele Peppi si Matilda Fermu, dnele Maria Protopopescu, Anica G. Ionescu, Penelopa R. Parvescu, Zinea C. Atanasiu, Berta Focsianu, Susana I. Boerescu, Lucretia M. Stasescu, dsiórele Despina Papazol, Maria Ferlendis, Lucretia Viola, Ecaterina Mitrénu, dsiór'a Zille, dnele Sofia G. Fulga, Sofia D. Dunca, Elisa Slatinénu, Constantia Dunca Schiau.

Totu pentru ostasii români raniti.

Apelu la Români! Guvernulu magiaru prin organulu seu a disolvatu comitetulu infiintiatu aici pentru primirea ofrandelor in favórea fratiloru nostri din Romani'a raniti in resboiu.

Inse simtiementulu umanitatii, iubirea si legatur'a de sânge nu se dissólva decâtu odata cu viét'a!

In numele acestor inalte si sante simtieminte, noi cá particulari, venimu a apelá, pentru ajutorarea fratiloru nostri raniti in resboiu, la toti aceia, in alu caroru pieptu bate o fierbinte ânima de românu, la toti aceia, in alu caroru nobilu sinu arde foculu sacru alu umanitatii, in fine la toti aceia, cari pentru onórea seculului, in care traimu, dorescu triumfulu civilizatiunii a supra barbarismului.

Déca iubirea fratiésca ne face sè implorâmu de la celu de susu cá fratii nostri din Romani'a, sè se întórca de pe câmpulu de onóre incarcati de isbânda si gloria, aceea-si iubire ne impune a veni in ajutoriulu acelora, cari au caditu pentru glori'a si viitoriulu némului românescu.

Români! nu numai indatorirea sangelui, nu numai vocea charitatii cere de la noi acestu ajutoriu; acést'a o pretinde inca inaltulu oblegamentu, ce ni-lu impune civilizatiunea.

Seculi intregi au luptatu fratii nostri din Romani'a pentru lumina si lege contra barbarismului! Unu Mircea, unu Stefanu, unu Mihaiu au traitu si au muritu cu arm'a in mana la portile Europei, infrângându potopulu barbariei si alu intunereculu.

Martora este istori'a, cá tóte popórele luminate ale Europei au admiratu si au bine-cuventatu in acesti eroi ai româniloru totu-odata si pe cavalerii eroi ai crestinismului.

S'ar puté acum, Români, cá noi cei mai de aprópe ai loru, noi, a supra carora inca s'au resfrantu radele bine-facátorie ale victoriei loru, noi sè remanemu

nepasatori facia cu aceia, cari vinu a continuá oper'a ce au inceput'o gloriosii loru stramosi?

Urmatorii ar puté scrie cu dreptu cuventu pe mormintele nóstre : Nepasatori de suferintiele fratilor vostri, voi ati pângaritu numele ce l'ati portatu!

Apelâmu dara la toti români dintre Tis'a si Carpati, la june si betrânu, la avutu si la seracu, a dá fia-care obolulu seu pentru alinarea suferintieloru fratiloru nostri din Romani'a raniti in resboiu.

Apelâmu cu deosebire la tine, Junime româna, garanti'a viitoriului si vasulu de auru alu simtiementeloru nealterate! Adu-ti a minte, cá antecesorii tei si-au pusu o pagina de auru in analele Poporului românu.

Ia Junime si d'asta-data apostolatulu pentru a propagá ide'a cea mai santa, simtiementulu celu mai blându si mai dulce : de-a aliná suferintiele celui ce-a remasu pe câmpulu de resboiu.

Ofrandele in bani sè se adreseze domnului Diamandi I. Manole, comerciante in Brasiovu; ofrandele in scama, bandage etc., onorabilei dómne Hareti Stanescu in Brasiovu.

Brasiovu, in 9 juniu 1877. Ioanu Petricu protop. N. Strevoiu. Diamandi I. Manole. Ionu T. Poppovits. Dimitrie Ioncioviciu. Nic. I. Baboianu. Dr. Ioanu Neagoe. Nicolae T. Ciurcu. Arone Densusianu. Ionu Lengeru. Dr. I. Lapedatu. Const. I. Popasu. G. Baritiu. Geórgé B. Popp. Const. Nicolau. Iacobu Muresianu.

In Brasiovu reuniunea de cântâni si de gimnastica a Românilor de acolo a datu la 4/16 juniu unu concertu in favorulu soldatilor români raniti. Program'a s'a executatu cu multu succesu. Mai mare efectu a facutu dn'a Carolina Lengeru si dsiór'a Elena Pedure, dnii dr. N. Popu si dr. N. Dima. Vinitulu a fostu 4—500 lei.

La Turnu Magurele s'a instituitu unu comitetu totu pentru acestu scopu. Acestu comitetu face apelu la toti cetatienii. Presiedintele comitetului e dlu Ilie N. Popescu.

Comitetulu dómnelor israelite din Craiova publica prim'a list'a de contribuire. Din sum'a strinsa s'a cumperatu 100 camasi, 50 cércéfuri, 20 fasii de flanela mari, diferite alte fasii si scufe, si 65 coturi tifonu. Presiedint'a comitetului e dn'a Sofia Salom.

Junimea israelito-româna din Berlad asemenea a infiintiatu unu comitetu pentru scopulu indicatu, si face apelu la coreligionari. Totu-odata publica list'a prima, pe care s'au adunatu 224 lei.

Comitetulu israelitu din Galati publica prima lista, pe care se afla insemnate contribuiiri in sum'a de 3,040 lei.

Dn'a Mawer, soc'fa doctorului Mawer, adresséza prin „Times“ dómnelor si barbatilor englezi unu apelu fórte caldurosu, cá sè contribuiésca in ajutorulu ranitilor români. Dn'a Mawer profita de acést'a ocaziune pentru a aperi cu caldura Români'a in contra acusatunilor nedrepte ce i s'au aruncatu de unele diuare straine.

Dlu Stefanu R. Veron in trecerea sa prin orasiulu Galati, la unu apelu facutu la generositatea amicilor sei, a adunatu sum'a de 18,036 lei 50 bani.

Ambulantie. Societatea „Crucei Rosie“ — scrie „Press'a“ din Bucuresci — a insíratu astadi de-a lungulu bulevardului, pe partea din spre gradin'a botanica, vr'o cinci-spre-diece trasuri de ale sale, ornate

cu câte două stéguri, unulu tricoloru si altulu albu cu crucea rosia in centru, tôte incarcate cu cosiuletie pline de scama, pândia si alte necesarii pentru cautarea ranitilor. Ni se spune, că tôte aceste trasuri au sê plece de sêra, sêu mâne diminétia, la tabar'a din Români'a mica. Intre aceste trasuri, cari tôte si-au in-scriptiunea lor, amu observatu cu placere 2 trasuri ale societătii de bine-facere Elisabeta Dómna, alt'a a Eforiei spitalelor civile, alt'a a Dómnelor române din Transilvania, si alt'a a clubului „Tinerimea“ din Bucuresci.

Cetatenii din Galati au formatu unu comitetu, cu missiune de a aduná ajutoré de ori ce natura cu care sê subvie la nevoile ce resboiulu actualu ar puté provocá. Presiedintele comitetului e dlu Iconomu I. Severinu.

Comitetulu Jokey-Club din Bucuresci a oferitu 2000 lei. — **Societatea drumului de feru român** a oferitu 1000 lei.

Comunitatea arména din Bucuresci a formatu unu comitetu, prin care sê ofere ajutorulu ei Societătii „Crucea Rosia.“

De la Bucuresci.

— 12/24 junie. —

(Principele Milan la Ploesci si la Bucuresci, — tiarulu la Braila, — Don Carlos in Bucuresci, — o serata musicala, — plecarea ambulantielor.)

Incepu de unde am lasatu in septemân'a trecuta.

Principele Milan alu Serbiei a mersu de aice la Ploesci, unde a sositu in 4/16 l. c. putinu inainte de miédiadi. Elu fu condusu la dlu Filitis, un'a din ru-dele sale. Cinci minute in urma imperatulu Alessandru a mersu sê-lu viziteze si sê-lu invite la mès'a sa. La miédia-di imperatulu, membrii familiei imperatesci cari se aflau la Ploesci, si principele Milan, se asie-diara la mès'a. Imperatulu a vorbitu multu cu junele domnitoru alu Serbiei.

Duminea in 5/17 principele Serbiei a luat u de-junulu la Domnitorulu si Dómn'a, in palatulu din ca-pitala.

Totu in acea di Domnitorulu a primitu in au-dintia particulara pe dlu Ionu Ristici, ministru de es-terne si presiedinte alu consiliului de ministrii alu Serbiei; ér a dóu'a di a primitu pe dnii generalu C. S. Protici, colonelu M. Lesjanin si locot. col. C. Jan-covici, adjutanti ai principelui Serbiei, dlu colonelu Horvatovici si secretarulu principelui dlu Vladimiru Stoianoviciu, cari facu parte din suita. Marí'a Sa Dómn'a a primitu asemenea in audintia particulara pe dlu Risticiu.

Marti 7/19 juniu curinte, Domnitorulu si Dóm-n'a au datu unu prândiu in onórea Principelui Serbiei in palatulu din capitala, la care au asistatu dlu I. Ristici, ministru-presiedinte alu consiliului, si d. M. A. Petronievici, agentu diplomaticu alu Serbiei, cu tôte persónele din suit'a Altetiei sale.

Dlu I. C. Bratianu, presiedintele consiliului, dlu M. Cogalniceanu, ministru de esterne, dlu generalu A. Cernatu, ministru de resboiu, si alte persóne de distinctiune au luat u parte la acestu prândiu.

Timpulu câtu a petrecutu principele Milan aice,

a mai convorbitu cu tiarulu si de alta-data. Ce? Ni vor spune mai tardiu evenimentele.

Joi 9/21 l. c. principele Milan a luat u dejunulu impreuna cu Domnulu si Dómn'a, la palatulu din ca-pitala. Dinsulu in acea di, fiindu in ajunulu plecării sale din Bucuresci, si-a luat u díua buna de la M. S. Dómn'a. In alta di principele a pornitu; Domnitorulu nostru si-a luat u díua buna de la Alteti'a Sa la gâr'a Têrgovistei, unde se aflau ministrii, precum si cas'a civila si militara.

*

Imperatulu Russielor se afla la Braila, unde eri diminétia a visitatu lucrările podului, care e deja asiediatu pana la Ghecetu.

*

Dar avemu altu óspe.

Inca inainte de a plecá Milan din Bucuresci, a sositu aice Don Carlos, si a trasu la hotelulu de Bu-levard.

In timpu asiá de scurtu, acestu personagi u ves-titu vine sê ne viziteze pentru a dóu'a óra. Ore prin ce meritaramu acésta onóre mare?

*

Serat'a ce Societatea „Crucei Rosie“ române, sub presiedinti'a si innaltulu patronagi u alu M. Sale Dómnei, a datu la 9/21 c. in gradin'a Societătii de ar-me si gimnastica, a reesitu fórte frumosu.

Domnitorulu si Dómn'a, precum si principele Milan, au onoratu cu presinti'a lor acésta serata. A-semene s'a vediatu si Don Carlos, carele la intrare a daruitu dóue-dieci de napoleoni in favorulu ostasilor români.

Publiculu adunatu fu compusu din lumea cea mai alésa. Distractiunea fu fórte amusanta. Gradin'a erá frumosu iluminata si music'a Rosiorilor pâna du-pa miediulu noptii a delectatu publiculu cu variate arii încântátore.

*

Eri asistaramu la unu spectacolu frumosu: ple-carea ambulantielor române la Calafatu.

Dupa miédia-di la dóue óre bulevardulu univer-sitătii erá plinu de publicu. Acolo steteau gata de plecare ambulantielé Societătii Crucea Rosia din Bu-curesci, in numeru de vr'o cinci-spre-diece, intre ele un'a a dómnelor române din Transilvani'a. Tôte in-carcate cu cosiuletie pline de scama, pântza si alte ne-cesarii pentru bolnavi si raniti. Pe ele fálfaiau câte dóue drapele: unulu tricoloru si altulu alu Crucei rosie.

Generalulu Davila calare, in deplina tînuta, cu adjutanti ei, — si principele Dim. Ghica cu alti membrii ai eforiei spitalelor si ai Societătii, treceau bulevardulu inspectându cortegiulu.

Dame din societatea cea mai innalta ocupau pe-ronulu si balconulu universitătii.

La órele 4 Domnulu si Dómn'a sosira in trasu-ra deschisa, fiindu intimpinati — cá pretotindene pe cale pân'aci — cu aclamatiuni entusiastice. Music'a intoná innulu nationalu.

Marfile Lor urcara peronulu si asistara la sfin-tirea aiasmei, sevêrsita de catra vicariulu mitropo-liei. Dupa sarutarea crucii, Marí'a Sa decorá pe unu oficiéru si pe unu soldatu din corpulu ambulantielor.

Apoi se dedă comand'a si ambulantiile plecara. Binecuvântarea lui Dumnezeu s'le însoțieșca!

B.

Esplosiunea monitorului turcescu „Seiff.“

— Ilustratiunea pe pag. 293 —

In nrulu 22 alu foii n'ostre amu publicatu deja catastrof'a unui monitoru turcescu, pe care doi locotenenti rusi: Siestacoff si Dubasiuff, însoțiti de majorulu românû Murgescu, l'au aruncatu in aeru prin torpile.

In nrulu presinte publicămû o ilustratiune, care represinta acea catastrofa grozava. Descrisa in acelu numeru nenorocirea, nu mai avemû s' adaugemû, decâtû cã monitorulu acelu se numiã „Seiff“, avea două tunuri Armstrong si 50 ómeni, cari toti perira in apa.

Ilustratiunea s'a facutu de unu desemnatoru francesu in fati'a locului.

Sciri de pe câmpulu de resboiu.

Rusii au trecut Dunarea! Acest'a e evenimentulu celu mare alu d'ilelor din urma. Actiunea a inceputu seriosu pe t'iermii Dunării, — scrie „Românulu.“ La 10/22 junie pe la 3 óre demin'eti'a 10 companii au trecut Dunarea mai susu de Macin, au atacatu si invinsu pe turcii cari se aflau acolo. Lupt'a a duratu 8 óre si jumetate. In urma Rusii au ocupatu si Macinulu.

Scirile mai n'oue spunu, cã Rusii au ocupatu si Hirsiova, care e unu punctu strategicu f'orte importantu. Numerulu rusiloru cari au trecut Dunarea, intre Galati si Braila, apoi in giuulu Hirsiovei, se urca deja peste 30,000. Turcii au in acele locuri numai 15,000. Astfelu Rusii au si devinitu domnii Dobrugei.

Bateriile rusesci din Slobozia au deschisu la 12/24 junie unu focu viu a supra Rusciucului. Turcii au respunsu, trag'endu inse nu in bateriile de la Slobozia, ci in Giurgiu. Foculu a duratu de la 3 óre dupa miédiadi pâna la 8 óre sér'a.

Foculu baterielor române a inceputu pe t'ota lini'a contra malulu dreptu alu Dunării.

Artileri'a româna din Calafatu a inceputu bombardarea Vidinulu in n'optea de 9/21 junie, pe la órele un'a si jumetate. Foculu s'a deschisu pentru cã Româniî au suprinsu pe turci voindu s' construi'iesca intariri n'oue si s' asiedie baterii n'oue. Bateriile „Carol“ si „Elisabeta“ au deschisu cele d'ântâiu foculu, trag'endu a supra lucratoriloru turci de la fortulu despre nordu; s'au vediutu multi cadi'endu si restulu dispar'endu. Bateri'a „Mircea“ a trasu a supra fortulu bulg'aru, baterielor si bastionulu. Bateri'a „Stefanu“ a trasu 7 obuse a supra orasilulu, cari au facutu esplosiune t'ote si au aprinsu mai multe cladiri. Bateri'a „Independinti'a“ a trasu mai in specialu a supra castelulu si mórci. Efectulu tirulu a fostu admirabilu. Tirulu turcescu nu a fostu nici elu multu inferioru, cu t'ote aceste n'a produsu nici unu mortu, nici unu ranitu. Din partea româna s'a trasu 97 obuse, de la inimicu mai putine. Bombardarea s'a terminatu la 6 óre dupa miédiadi.

Ataculu de la Ciuperceni. Turcii au socotitu,

cã trecerea principala a Rusilor se va face la Vidin. Din caus'a ac'ést'a au concentratu acolo puterile loru cele mai insemnate. Dar cându vediura, cã nu se va int'emplá asiã, indata indreptara unu corpu de armata de la Vidin in josulu Dunării. Acestu corpu — scrie „Românulu“ — trec'endu in dreptulu satulu Ciuperceni, unde se afla trupe românesci, colonelulu Crutiescu, comandantele acelu puntu, a dispusu indata o bateria de artileria pe malulu Dunării. Trupele turcesci totu inaint'andu pe sios'eu'a care in acelu locu trece dreptu pe malulu Dunării, comandantele românû alese momentulu celu mai favorabilu at'atu prin apropiarea la care s'aflau Turcii, câtu si prin multi'mea de Turci, ajunsu sub tunurile sale, si deschise a supra-le unu focu f'orte viu si bine dirigitu. Obusele românesci cadiura dreptu intre r'endurile Turcilor, fac'endu numerosi morti si raniti. Acestu atacu neas'teptatu si at'atu de bine indreptatu produse o mare confusiune in armat'a turcesca care, invalmasindu-se o luã la fuga, spre a se adaposti de tunurile românesci. Bateria de la Ciuperceni nu incetã foculu de câtu atunci cându disparura trupele turcesci.

Majorulu Murgescu. Domnitorulu României a acordatu ordinea „St'eu'a României“ de cavaleru majorulu Murgescu Ionu, din corpulu flotilei, pentru curagiulu si devotamentulu ce a aretatu in n'optea de 14 spre 15 maiu, luãndu parte la espeditiunea intreprinsa atunci de doi oficierii rusi in contra unui monitoru ottomanu, pe care — precum impartesiramû — ilu aruncara in aeru cu torpile. Dlu Murgescu a fostu decoratu si de rusi pentru ac'esta bravura.

Depeșele telegrafice mai n'oue anuncia, cã tiarulu a plecatu s' inspecteze trupele; calatori'a ac'ést'a va durã optu zile. La 26 junie tiarulu a sositu la Turnu-Magurele, de unde probabilmente se va face principala trecere a Dunării. O scire mai n'oua spune, cã Rusii au ajunsu deja apr'ope de Czernavoda. Alta scire spuue, cã si Serbia va luã parte in actiune, si cã aceea se va incepe la 1 juliu; comandantulu s'iefu are s' fia Horvatovici. Turcii s'au retrasu din Munte-negru. Rusii in 28 au inceputu éراسi s' bombardeze Rusciuculu. In Asia Rusii nu pré potu inaintã.

CE E NOU?

Resc'ola din Ard'elu de la Husaseu, despre care amu scrisu in nrulu trecut, s'a adev'eritu cã a es'tatu numai in capetele aprinse de pasiune ale unor diuaristi magiari. S'a constatatu, cã nu numai politic'a n'a j'ocatu vr'unu rolu in casulu ac'ést'a, dar nici comassarea; ci totulu a fostu o j'efuire ordinara a unui j'idovu de acolo, seversita, probabilmente de cutare n'emu alu seu. Si totusi diuaristii magiari, fara s' aiba date positive, grabira s' strige in choru, cã Româniî au facutu resc'ola si cã au fostu at'itiatu de guvernulu României si de inteliginti'a româna din Blasiu. In adev'eru, nu scimu de ce s' se mirãmû mai multu: de cutezanti'a acestor diuaristi s'eu de lips'a de consciintia a lor?! Ómenii acestia isi facu de capu!

Dn'a Constantia Argetoianu din Craiova, adres'ea in „Gazeta“ o epistola plina de simtieminte nationale diuarulu ungurescu „Kelet“ din Clusiu, care nu s'a s'fitu a dascalu pe damele române, pentru cã si-au facutu datori'a de românce, formãndu comitete pentru ajutorarea ostasilor români raniti. D'omn'a

Argetoianu termina multiamindu din tóta ánim'a davelor române din Transilvania pentru acésta simpathia.

Aspectulu orasiului Ploesci — scrie unu corespundinte alu „Telegrafului“ din Bucuresci — este cu totul militarescu, cum isi póte ori cine inchipui, de cându a devenitu resiedinti'a marelui monarchu alu Rusieloru, a filoru sei, a unui Mare duce si a mai multor siefi de armata. Tóte stradele sunt cutreerate de o multime de rusi, oficierii superiori si inferiori; in gradini, prin pietie si pe strade, dai numai de rusi, dintre cari multi pléca spre a fi inlocuiti cu altii cari sosescu. Strad'a unde este stabilitu carthierulu imperialu si-a schimbatu cu totul aspectulu seu tacutu de mai nainte; acum este frecuentata atátu de tru, ele gardei imperiale, câtu si de publicu si de oficierii numerosi atasiati pe lângu inaltele personaje stabilite in acelu carthieru. Localulu prefecturei este ocupatu de generali si coloneli si salile sale mai spatióse serva cá sala de mâncare pentru statulu majoru alu imperatului; salónele gimnasiului serva asemenea cá sala de mâncare pentru oficierii statului majoru alu Marelui Duce Nicolae si pentru atasiatii straini pe lângu armatele ruse. Acésta din urma dispositiune a nemulțumit in câtu-va lumea, căci, pe cându studentii isi urmédia cursulu, sunt turburati, intrerupti de musicele rusesci, ce delectéza pe inaltii óspeti cari pranzescu si de sgomotulu trasurilor oficieresci introduse in curtea gimnasiului.

Tiarulu la Ploesci. O corespundintia din Ploesci a diarului „L'orient“ ni spune, cá Imperatulu Rusiei lucréza atátu de multu, cum putini monarchi s'au mai vedintu pâna acum. Cum se luminéza de diava, Tiarulu e in cabinetulu seu ocupatu cu semnarea a sutimi de acte pe care mai ántáiu le citeste in susi. Ministrii, nelinisciti de acésta munca escesiva, se încerca a-i dá câte-va consilii cari inse sunt neascultate. Majestatea sa se supera cându vede cá voiescu atátu a-lu menagiá si adesea dice cá „nu sunt nici atátu de betránu, nici atátu de bolnavu, cá se renuntiu a-mi indeplini tóte datoriele.“ Sanetatea imperatului, dice corespundentulu citatului diaru, este escelinte. Majestatea sa dejuna la 12 óre si ese mai tardiu in trasura, mai adesea singuru si fara alta escorta de câtu vre o 10 circasieni din garda. Marele Duce Nicolae lucréza in tóte dilele cu imperatulu si isi face raportulu in tóte diminetiele.

Stare de asediu in Români'a. Ministrulu de esterne alu României, dlu M. Cogalniceanu, a notificatu puterilor europene, cá in tinuturile României ocupate de armata s'a proclamatu starea de asediu si cá toti individii suspecti se vor arestá si luá in cerctare, fia ei supusi ori carui statu strainu. In urmarea acesteia s'au si facutu mai multe arestári, si s'au scosu din tíera mai multi corespundinti ai díuarelor maghiare.

Dsiór'a Stiliana Parashehoff, fic'a unui cetatianu bulgaru din Braila, a lucratu unu stindardu bulgaru cu leulu de auru. Parintele seu a oferitu stindardulu in Ploesci marelui duce Nicolae, carele — l'a daruitu batalionulu alu patrule din corpulu armatei bulgare.

Toti telegrafistii români din orasiere bombardate de Turci au fostu d'unu curagiu admirabilu, afara de celu de la Reni, d. Sáros, unguru de nationalitate, care s'a ascunsu intr'o pivnitia la inceputulu

bombardării, si apoi s'a dusu pe josu pâna la Ismail. Numai ordinile staruitoare ale prefectului l'au pututu întorce la functiunea sa, si acésta dupa ce incetase ori ce periculu. („Rom.“)

Femeile turce au atrasu mani'a ministrului politiei din Constantinopole. Acest'a apoi le si dascalesce. Éta crimele acelor femei: se preámbla pe strade si prin bazare sub costume putinu conforme cu obiceiurile. *Ferogecele* loru, in locu de a fi d'o culóre inchisa si uniforma, sunt de culori fórte deschise si fórte variate. *Jasmacele*, departe de a fi de stofa désa, sunt facute de gazu subtíre. Picioarele loru, in locu de a fi incaltiate cu vechii si simplii papuci galbeni, sunt strinse in niste incaltiaminte strimte si ridicule à la franca. Ministrulu nici nu mai póte suferi acestu scandalu, ci — din ordinulu sultanului — a luat mesurile cele mai apre, cá acestu spectacolu se nu mai mahnésca pe ómenii onesti.

Reuniunea sodalilor romani din Clusiu a datu la 24 junie st. n. maialu in gradin'a „la capulu turcescu.“

Biserica si scóla.

Noulu metropolitu alu Bucovinei, Pr. SS. parintele Teoctistu Blazevicz s'a instalatu in scaunulu seu la 3 junie cu multa pompa, si cu asistinti'a tuturor autoritatilor civile si militare locale.

Canonici onorari. Maj. Sa regele a numitu de canonici onorari in dieces'a Oradii-mari pe Rds. D. Nicolau Vulcanu protopopu in Leta-mare si archidiaconu onoraru, si pe Rds. D. Paulu Vela secretaru episcopescu si archidiaconu onoraru.

Esamenele in scólele centrale romane gr. or. din Brasioyu se voru tine in urmatórea ordine. Esamenele scripturistice si orale de promovare s'au inceputu la 9/21 junie si voru durá pana in 19 junie st. v. Esamenele publice: a) la gimnasiu si scóla comerciala si reala vor durá din 20 junie st. v. pâna 'n 25; b) la scóla primara normala de copii si de copile in dílele 23, 25 si 27 junie; c) esamenele de maturitate, cu scolarii din a VIII cl. in 27 junie, cu scolarii din cl. III comerciala in 28 junie. La 29 junie rugaciunea de multiamita.

In gimnasiulu din Beiusiu anulu scolasticu s'a incheiatu la 23 junie st. n.

In institutulu pedagogico-teologicu din Sibiu alu archidiecesei grecco-resaritene esamenele s'au inceputu la 16 juniu st. v. si se vor incheia la 27 acelea-si luni.

La gimnasiulu din Bradu esamenele se vor incepe la 27 juniu st. v. si se vor incheia in diu'a urmatóre.

Societati si institute.

Societatea pentru fondu de teatru romanu va tine in anulu acest'a adunarea sa generala in orasiulu Abrudu, la 16 si 17 julie, cu program'a publicata in nr. 24 alu foii nóstre.

Societatea „Alexi-Sincaiana“ a junimei teologice din seminariulu de Gherla, s'a constituitu pentru anulu viitoru in 7 juniu — sub presidiulu dlui conducatoru si professoru Atanasiu Demianu, si in presinti'a Rds. D. canonicu Demetriu Coroianu — astfel: presiedinte Ioanu F. Negrutiu, vice-presiedinte Teodoru Farcasiu, notariu alu corespundintielor Basilu L. Ghetie, notaru alu siedintielor Emiliu Lobontiu, cassariu Pompeiu Muresianu, bibliotecariu

Vasiliu Némtiu, archivarul Iuliu Branu, controlorul Ioanu Nistoru.

„Aurora“, societate de imprumut și pastrare în Năseudu, tină adunarea sa generală în 15 iulie st. n.

„Societatea română de cântări și muzică din Caransebeșu“ va tină primă sa adunare generală Dumineca în 12 iunie cal. v. a. c. după ce statutele aceleia și-au obținut mai înaltă aprobare ministerială.

Literatura.

Premiul femeilor române anunțat de noi pentru cea mai bună novelă originală, de astădată, n' a produs nici o concurență. O singură novelă a concursului: „Trei sarutări.“ Dar și această e atât de primitivă, încât nu se poate nici publica. Autorul se binevoiescă a dispune de manuscrisul în timpul de două săptămâni.

Dn. Titu Budu din Gherla publică invitație de prenumerație la opusul său: „Catechese pentru școlarii din școlile populare.“ Prețul 1 fl. 50 cr. Recomandăm autorului că înainte de a-și da opusul sub tipar, să-l deie cuiva că să-l revădă din punctul de vedere limbistic.

Carti nouă. „Manualul de tehnică chirurgicală războiului“ de dr. Iosif Landsberger, tradus și completat cu adăugiri de dr. A. C. Hepites, cu două tablouri și o figură în text. — La Filip Lazaru în Craiova a apărut „Orarul“ său Căslavului bogat și „Sântitorul“ său „Aghiasmatarul“, tipărit cu litere latine. „Octoiculu“ cel mic, asemenea cu litere latine, are să apară în curendu. — „Educația de școală și a casă“, de Mihai Velceanu. — „Diferența și vindecarea ei naturală“ de dr. P. Vasiciu.

M u s i c a.

La Táborszky și Parsch în Budapesta a apărut piesă muzicală: „Softa indulg“, pentru pian de M. T. Prețul 60 cr.

Suvenirea mortilor.

Nicolau Bolocanu. Sub impresiunea cea mai dureroasă vină să aducă la cunoștință on. publicului cetățean al prețului noastre foi „Familia“, cumca demnul paroclu gr. or. din Sculia com. Timișiu, Nic. Bolocanu, asessorul consist. și membru al sinodului eparchial din dieceza Caransebeșului, în etate de 64 de ani, a repausat în Domnul în 1 iunie v. a. c. și mâne dî a fost petrecut la mormentu cu mare pompa, de 7 preoți și 5 invetatori, precum și de mulțimea poporenilor parochiani ai săi și de un număr însemnat și distins de străini din aceea comună, la cari repausatul s' a bucurat de o deosebită stima. Acest preot a fost devotat misiunii sale sacre, careia a servit cu demnitate 44 de ani, în care restimpul totă viața sa a consacrat-o înaintării și înfloririi bisericii și poporului său prin invetatori religioși și morale. Că dovă despre această amintesc aici, că biserica și școlă din comună Sculia, ambele radicate prin indemnul și îngrijirea repausatului, stau adî — amesurate timpului — că două facturi întru mărirea lui Dumnezeu și înaintarea invetamentului poporalu, că raritate în comunele sătesci, unde jume-

tate sunt neromâni. — Aceste merite pentru biserica și poporul a făcut pe subsemnatul să respecteze mult pe repausatul, pe care îl plânge și jalește fiul său Ștefanu, preot și demn următoriu, împreună cu soția acestuia Carolina și a-i dice la acestu locu: „Fia-i țierii a usioră și memoriă binecuvântată!“ Ioane Marcu, docinte.

Andrieu Clecanu preot în Beregșeu, comitatul Timișiu, s' a înmormântat la 3/15 iunie. Repausatul a fost un preot bravu, au traitu 46 ani.

Cuthia de epistole.

— *Respunsuri.* —

10. Romanuri pentru fete. Recomandă dăminei, care voiesce să dea fetelor sale spre cetire romanuri germane, (fresce, pentru că să invetie limbă,) frumosul opus „Sorgenlose Stunden“ de W. F. Hackländer în Stuttgart, la Gebrüder Kröner. — P.

14. Istoria. La întrebarea, de ce există vr'o istoria universală în limbă română și unde? — răspund, că și patru (poate și mai multe.) Ună de dr. I. G. Meșota în Brașiovu, ună de I. Mandinescu în Iasi, ună de P. I. Cernătescu în București și ună cu titlu: „Istoria universală tradusă din elenesc (5 tom.) sub domnia lui Grigorie Ghica-voda (18 . . . ?) în biblioteca centrală din București (tip. cu lit. cirilice.) — B. L. B.

Post'a Redacțiunii.

Fiul lui Castor. Conversarea nu e publicabilă. O singură idee am scos din ea, pentru „Bombăne.“ Exemplarul nu avem la dispoziție.

Dășorei I. M. în Boziasiu. Fiti sigura, că îndată-ce va fi cu putință, i vom face locu.

Invitare la prenumerație.

Semestrul primu al anului curentu se va încheia cu nr. viitoru. Rugăm dăra pe totii aceia, ale caror abonamente voru expiră cu nrul acelu, să binevoiescă a le rennoi cât mai curând, căci — disgustați prin esperiențele din trecut — numai aceluora li vomu tramite foi, cari și-au rennoit abonamentulu și au platit înainte.

☛, **Siedetorea** va esi și în semestrul viitoru odată pe luna. Prețulu pe anul întregu e numai 1 fl. Exemplare complete se afla din începutulu anului 1875.

☛☛ Dilele aceste va apară: „**Mirésa pentru mirésa**“, comedia originală în 3 acte, de redactorulu acestei foi, Prețulu 40 cr.

Proprietariu, redactoru respundetoriu și editoriu: IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi în Pest'a. 1877. Calea țierei nr. 39.